

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΓΡΙΠΗ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ

Είναι μία ζωννόσος που προσβάλλει κυρίως τα πτηνά (λιγότερο τους χοίρους) και προκαλείται από ιούς. Ο ιός που προκαλεί τη συγκεκριμένη γρίπη είναι ιός τύπου A (H5N1). Δυνητικά προσβάλλονται όλα τα πτηνά, αλλά ιδιαίτερα ευπαθή θεωρούνται τα κατοικίδια (χήνες, πάπιες, κότες και γαλοπούλες).

Η νόσος στα πτηνά έχει δύο μορφές, η μία μορφή της παρουσιάζει ήπια συμπτώματα όπως για παράδειγμα μείωση της παραγωγής των αυγών και αλλοίωση των φτερών του πουλερικού, ενώ η δεύτερη μορφή της παρουσιάζει θνητότητα που αγγίζει το 100%.

Ο ιός μεταφέρεται μέσω των αποδημητικών πουλιών τα οποία είναι ικανά να τον μεταδώσουν στις χώρες από όπου περνούν. Όσον αφορά στη μετάδοση του ιού από άνθρωπο σε άνθρωπο δεν έχει αποδειχθεί αυτό το ενδεχόμενο. Εκείνο που φοβίζει την επιστημονική κοινότητα είναι η μετάλλαξη του ιού.

Μόλυνση με μεταλλαγμένο ιό είναι επικίνδυνη για τον άνθρωπο - και αυτό συμβαίνει γιατί το ανοσοποιητικό σύστημα του ανθρώπου δεν έχει έρθει σε επαφή στο παρελθόν με τον ιό αυτό, με αποτέλεσμα να μην έχει άμυνα - ή το ενδεχόμενο ταυτόχρονης μόλυνσης ατόμων, από τον ιό της γρίπης των ανθρώπων και τον ιό της γρίπης των πουλερικών. Αυτό σημαίνει την ανταλλαγή γενετικού υλικού και δημιουργία ενός νέου παθογόνου ιού, άγνωστου μέχρι σήμερα.

ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΙΟΥ ΤΗΣ ΓΡΙΠΗΣ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ

1. Τρόποι μετάδοσης από χώρα σε χώρα

Μέσω του εμπορίου ζώντων πουλερικών και με τις μετακινήσεις των αποδημητικών πουλιών.

2. Τρόπος μετάδοσης στο εσωτερικό μιας χώρας

Τα μολυσμένα πτηνά αποβάλλουν με τις εκκρίσεις τους ποσότητες του ιού και μολύνουν με αυτό τον τρόπο τα κλουβιά, το χώμα, την τροφή, τον εξοπλισμό, το ρουχισμό και κυρίως τα υποδήματα όσων εργάζονται στην πτηνοτροφεία και με αυτούς τους τρόπους διευκολύνουν την μετάδοση του ιού.

3. Τρόπος μετάδοσης από τα πτηνά στον άνθρωπο

- άμεση επαφή με μολυσμένα πουλερικά

- η αποβολή του ιού γίνεται με το σάλιο, τα περιττώματα και τις μολυσμένες εκκρίσεις (τα εκκρίματα και τα περιττώματα όταν στεγνώσουν και κονιορτοποιηθούν εισπνέονται από τον άνθρωπο και έτσι μεταδίδεται η μόλυνση).
- επαφή με μολυσμένες επιφάνειες (δηλαδή τις επιφάνειες που έχουν λερωθεί με τα κόπρανα ή τα εκκρίματα των πτηνών).

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΟΣΟΥ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Η συμπτωματολογία είναι ίδια με της εποχικής γρίπης δηλαδή

- βήχας
- υψηλός πυρετός
- πόνος στο λαιμό
- μυαλγίες
- πονοκέφαλος
- καταρροή

ΧΩΡΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΚΔΗΛΩΘΕΙ ΚΡΟΥΣΜΑΤΑ ΣΕ ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

Βιετνάμ, Ταυλάνδη, Καμπότζη, Ινδονησία, Κίνα, Τουρκία, Λάος, Καζακστάν, Ρωσία, Τουρκία, Ρουμανία, Ουκρανία, Ιαπωνία, Μαλαισία, Κορέα, μεμονωμένα κρούσματα σε αποδημητικά πουλιά στη Μογγολία και την Κροατία.

ΧΩΡΕΣ ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΚΡΟΥΣΜΑΤΑ ΓΡΙΠΗΣ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ ΣΕ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ

Βιετνάμ, Ταυλάνδη, Καμπότζη, Ινδονησία, Κίνα, Τουρκία.

ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΜΒΟΛΙΟ;

Μέχρι σήμερα δεν έχει βρεθεί εμβόλιο που να προστατεύει από τη γρίπη των πτηνών. Έχουν αρχίσει έρευνες προς την κατεύθυνση αυτή.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΦΑΡΜΑΚΑ;

Τα παλιότερα φάρμακα όπως η αμανταδίνη και η ριμανταδίνη δεν είναι αποτελεσματικά έναντι του ιού της γρίπης των πτηνών.

Φάρμακα με δράση έναντι των ιών της γρίπης όπως το Tamiflu (οσελταμιβίρη) μπορεί να είναι αποτελεσματικά.

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΤΗΣ ΓΡΙΠΗΣ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ ΓΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΠΟΥ ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΜΕΣΗ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΠΤΗΝΑ (ΣΦΑΓΕΙΣ, ΚΤΗΝΙΑΤΡΟΙ, ΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΕΙΣ κ.λ.π)

Ο κίνδυνος να προσβληθούν οι εργαζόμενοι από το στέλεχος του ιού της γρίπης H5N1 που προκαλεί τη γρίπη των πτηνών είναι στην πραγματικότητα χαμηλός, αν και φαίνεται να ποικίλει ανάλογα με τον τύπο του ιού. Τα μέτρα πρόληψης συνίστανται στην εφαρμογή των παρακάτω βασικών αρχών :

- *Ελεγχος της νόσου στα πτηνά και περιορισμός της επέκτασής της.*
- *Μείωση του αριθμού των ανθρώπων που δυνητικά μπορεί να εκτεθούν στον ιό (δηλαδή απομάκρυνση των ανθρώπων από μολυσμένα ζώα ή μολυσμένους χώρους).*
- *Σωστή χρήση των αντιικών φαρμάκων.*
- *Σωστή χρήση των μέσων ατομικής προστασίας από τους εργαζόμενους σε δυνητικά μολυσμένα πουλερικά.*
- *Εμβολιασμός για την κοινή εποχική γρίπη.*
- *Ιατρική παρακολούθηση των δυνητικά εκτεθειμένων στον ιό.*

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Υπάρχει Ευρωπαϊκή οδηγία, με τις γενικές αρχές και τα μέτρα που αφορούν στην πρόληψη από τους κινδύνους στην εργασία και τη διασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων. Η οδηγία 2000/54 σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από έκθεση σε βιολογικούς παράγοντες έχει διατάξεις που αφορούν στην ενημέρωση των αρμοδίων αρχών, στην υγιεινή και ατομική προστασία, στην πληροφόρηση και εκπαίδευση των εργαζομένων, στην παρακολούθηση της πορείας της υγείας τους καθώς και μέτρα για τα βιομηχανικά απόβλητα, τα εργαστήρια, τους κλειστούς χώρους στέγασης των ζώων. Τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να τηρούν αυστηρά τις διατάξεις αυτής της οδηγίας.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Η προστασία των εργαζομένων για την αποφυγή της επαγγελματικής έκθεσης στον ιό στηρίζεται στις παρακάτω βασικές αρχές :

1. Ελεγχος της λοίμωξης και περιορισμός της έκτασής της στα πτηνά.

2. Μείωση του κινδύνου έκθεσης - απομάκρυνση των ανθρώπων από μολυσμένα ή νοσούντα πτηνά (απασχολούμε τον ελάχιστο δυνατό αριθμό εργαζομένων στη θανάτωση των πτηνών).

3. Χρήση ατομικού εξοπλισμού προστασίας από τους εργαζόμενους που έρχονται σε επαφή με τα πουλερικά, ο εξοπλισμός αυτός περιλαμβάνει:

- Προστατευτικά γάντια μιας χρήσης. Να είναι κατασκευασμένα από ελαστικό τύπου non-latex, ανθεκτικά, χωρίς πούδρα, υποαλλεργικά. Να αφαιρούνται και να απορρίπτονται άμεσα και με ασφάλεια, χωρίς να έρθουν σε επαφή με αντικείμενα ή επιφάνειες που δεν έχουν μολυνθεί .

- Ελαστικά ανθεκτικά γάντια, κατασκευασμένα από ανθεκτικό υλικό που μπορεί να απολυμαίνεται κατά το τέλος της εργασίας.

- Μάσκες υψηλής αναπνευστικής προστασίας. Παρέχουν προστασία για 8 συνεχόμενες ώρες. Εναλλακτική λύση η χρήση διπλής χειρουργικής μάσκας.

- Προστατευτική μπλούζα μιας χρήσης με μακριά μανίκια με μανσέτα, αδιαφανής, ανθεκτική, αδιάβροχη, ή ολόσωμη φόρμα με μακριά μανίκια που έχουν λάστιχο στο τελείωμα και λάστιχο στους αστραγάλους. Αν τρυπήσει κατά τη διάρκεια της εργασίας να αλλάζεται άμεσα.

- Ειδικά προστατευτικά γυαλιά με ευρύ οπτικό πεδίο ή ασπίδα προσώπου, για να αποφευχθεί η επαφή του ιού με το βλενογόνο των ματιών.

- Ποδονάρια μιας χρήσης ή μπότες από καουτσούκ ή πολυουρεθάνιο (χωρίς οπές) που καθαρίζονται και απολυμαίνονται με το πέρας της εργασίας.

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ είναι η **ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ** για τη διαδικασία εφαρμογής πριν την είσοδο και αφαίρεσης των μέτρων ατομικής προστασίας κατά την έξοδο από το χώρο των πουλερικών για αποφυγή της μόλυνσης.

Τα μέρη ατομικού εξοπλισμού που είναι μίας χρήσης πρέπει να τοποθετούνται σε ειδικούς σάκους για μολυσματικά απορρίματα και να μεταφέρονται με ασφάλεια για αποτέφρωση.

Όσα τμήματα της ενδυμασίας δεν είναι μιας χρήσης να απολυμαίνονται με απολυμαντικό διάλυμα ανάλογο του υλικού κατασκευής τους.

Τα ρούχα που φορούν κάτω από τον προστατευτικό εξοπλισμό να μεταφέρονται με ασφάλεια σε ειδικούς σάκους, να πλένονται σε υψηλή θερμοκρασία και να στεγνώνουν στον ήλιο.

Η ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΩΝ ΧΕΡΙΩΝ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

4. Σωστή χρήση αντιϊκών φαρμάκων (υπό στενή ιατρική παρακολούθηση για την αποφυγή παρενεργειών, αποφυγή του φαινομένου ανάπτυξης αντοχής στο φάρμακο).

5. Εμβολιασμός κατά της εποχιακής γρίπης (για να μειωθεί η πιθανότητα ταυτόχρονης λοίμωξης των ανθρώπων και από τους δύο ιούς, δηλαδή μειώνεται η πιθανότητα ανασυνδυασμού του ιού και δημιουργία ενός νέου στελέχους).

Να τονίσουμε ότι ο εμβολιασμός για την κοινή γρίπη δεν προστατεύει από τη γρίπη των πτηνών.

Οι κατηγορίες των εργαζομένων που έρχονται σε επαφή με τα πουλερικά, καλό θα ήταν να εμβολιαστούν κατά της εποχιακής γρίπης για τους λόγους που προαναφέραμε.

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΑΠΟ ΤΗ ΓΡΙΠΗ ΤΩΝ ΠΟΥΛΕΡΙΚΩΝ ΣΕ ΟΣΟΥΣ ΜΕΝΟΥΝ ΣΕ ΧΩΡΕΣ ΜΕ ΚΡΟΥΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΡΙΠΗΣ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ

Η ΠΡΟΛΗΨΗ ΕΙΝΑΙ Η ΜΟΝΗ ΠΟΥ ΒΟΗΘΑ ΣΕ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟ ΣΗΜΑΙΝΕΙ :

Να τηρούνται οι κανόνες υγιεινής δηλαδή :

- Αποφυγή της επαφής με άγρια πτηνά ή κατοικίδια όπως γαλοπούλες, πάπιες, χήνες και κοτόπουλα (ειδικά σε επίσκεψη σε πάρκα αγορές που πωλούνται ζωντανά πουλερικά).
  - Πλύσιμο των χεριών με νερό και σαπούνι μετά από κάθε επαφή με ωμά πουλερικά.(Εναλλακτικά αν δεν υπάρχει νερό και σαπούνι, μαντηλάκια μιας χρήσης εμπλουτισμένα με αλκοόλη). Αν υπάρχουν μικρά παιδιά μεγαλύτερη προσοχή γιατί βάζουν τα χέρια στο στόμα τους και διευκολύνουν την είσοδο του ιού στον οργανισμό.
  - Πλύσιμο όλων των επιφανειών της κουζίνας που έχουν έρθει σε επαφή με ωμά πουλερικά και αυγά.
  - Καλό πλύσιμο των μαγειρικών σκευών που χρησιμοποιούνται για την επεξεργασία ωμού κρέατος πουλερικών.
  - Τα πουλερικά και τα αυγά θα πρέπει να ψήνονται καλά (τα αυγά να είναι «σφιχτά»).
- Ο ιός της γρίπης καταστρέφεται σε υψηλές θερμοκρασίες.
- Να μην φυλάσσονται μαζί τρόφιμα που είναι έτοιμα προς κατανάλωση με ωμά πουλερικά.

- Να μην χρησιμοποιούμε το ίδιο μαχαίρι που κόψαμε το κρέας για να κόψουμε άλλη τροφή. Το μαχαίρι να πλένεται καλά με νερό και σαπούνι.
- Να πλένουμε τα αυγά με νερό και σαπούνι πριν τα χρησιμοποιήσουμε ή πριν τα τοποθετήσουμε στο ψυγείο (στο τσόφλι μπορεί να υπάρχουν εκκρίματα ή κόπρανα με παθογόνους ιούς). Αμέσως μετά το πλύσιμο των αυγών να πλένονται καλά τα χέρια με νερό και σαπούνι.
- Αν κάποιος επιστρέψει από χώρες που υπάρχει η νόσος και παρουσιάσει σύνδρομο ανάλογο της γρίπης να ενημερώσει το γιατρό του.

Η χώρα μας βρίσκεται σε κατάσταση υψηλής ετοιμότητας και σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα μέσα. Τα αρμόδια Υπουργεία έχουν δώσει τις απαραίτητες οδηγίες προς όλες τις κατευθύνσεις. Χρειάζεται ψυχραιμία και επαγρύπνηση. Και φυσικά να τηρούνται οι κανόνες υγιεινής.